

Голові Спеціалізованої вченої ради Д 14.052.03
Державного університету «Житомирська політехніка»
д.держ.упр., д.е.н., професору
Світлані СВІРКО

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора наук з державного управління, доцента
Вакун Оксани Володимирівни на дисертаційну роботу
Дмитренка Ігоря Анатолійовича за темою «Державне управління цифровою
трансформацією системи охорони здоров'я», представлену до публічного
захисту на здобуття ступеня доктора наук з державного управління за
спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління

Актуальність теми дисертаційної роботи

Сучасний етап розвитку державного управління характеризується активним
упровадженням цифрових технологій у всі сфери суспільного життя. У цьому
контексті особливого значення набуває цифрова трансформація системи
охорони здоров'я. Її розвиток спрямований не лише на переведення медичної
документації з паперової форми в електронну, а й на комплексну зміну підходів
до управління закладами охорони здоров'я, організації надання медичних
послуг, обміну інформацією, прийняття управлінських рішень та взаємодії між
державою, медичними працівниками і пацієнтами.

Для України актуальність цифрової трансформації охорони здоров'я
зумовлена необхідністю підвищення ефективності та доступності медичної
допомоги, забезпечення прозорості використання державних ресурсів,
удосконалення управлінських процесів і формування сучасної інформаційної
інфраструктури. Важливим інструментом реалізації цифрової трансформації
стала електронна система охорони здоров'я (eHealth), яка забезпечує цифрову
взаємодію між пацієнтами, медичними працівниками, закладами охорони

здоров'я та державними інституціями. До її ключових завдань належить поступовий перехід до електронного обліку, підвищення прозорості фінансування, розвиток цифрових сервісів та створення умов для впровадження та використання інноваційних технологій у медицині.

Таким чином, актуальність дослідження державного управління цифровою трансформацією системи охорони здоров'я зумовлена необхідністю наукового обґрунтування та вдосконалення ефективних механізмів державного регулювання цифрових процесів, удосконалення інституційної взаємодії, забезпечення безпечного використання медичних даних та підвищення якості й доступності медичних послуг. Дослідження цієї проблематики має вагоме теоретичне і практичне значення для подальшої модернізації системи охорони здоров'я України, її стійкості та наближення до сучасних європейських стандартів цифрового управління.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Автором здійснено аналіз наукових досліджень з державного управління, його теорії та методології, функціонування й розвитку системи охорони здоров'я, механізмів державного та публічного управління, цифровізації та цифрової трансформації медичної галузі.

Теоретико-методологічну основу дослідження становлять праці вітчизняних і зарубіжних науковців, присвячені питанням державного управління охороною здоров'я, цифрового врядування, електронної охорони здоров'я, управління цифровими даними та впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у медичну сферу. Це дозволило сформувати цілісне дослідницьке поле та забезпечити системний підхід до аналізу обраного предмета дослідження.

Мета, яку автор ставив перед собою в дисертаційній роботі, була повністю і логічно досягнута.

Наукові гіпотези підкріплені комплексним аналізом теоретичних і практичних аспектів, офіційних документів та спеціалізованих джерел, а також впровадженням результатів дослідження у практичну діяльність публічних

органів. Висновки і рекомендації, сформульовані в дисертації, мають важливе практичне значення. Дисертація є логічно структурованим, завершеним та системним науковим дослідженням. Методологічні основи роботи базуються на застосуванні як загальнонаукових, так і спеціальних методів.

Викладене вище свідчить про достатній рівень обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій дисертаційного дослідження.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів, повнота їхнього викладу в опублікованих працях.

Достовірність отриманих результатів і зроблених висновків забезпечується чітко визначеною методологією, що охоплює загальні та спеціальні методи наукового дослідження, такі як класифікація, логіко-семантичний, системно-структурний, компаративний, порівняльно-історичний, проблемно-хронологічний, статистичний та документальний аналіз тощо. Висновки відзначаються науковою новизною і є результатом особистих напрацювань автора.

Також запропоновано різні напрацювання. Серед наукових здобутків Дмитренка Ігоря Анатолійовича доцільно виокремити наступні, стосовно:

- розроблення системи критеріїв та індикаторів оцінювання ефективності державного управління цифровою трансформацією системи охорони здоров'я з урахуванням рівня цифрової зрілості, доступності цифрових послуг, якості управління даними, технологічної сумісності інформаційних систем та рівня кібербезпеки;

- удосконалення механізмів міжвідомчої та міжрівневої координації у сфері цифровізації охорони здоров'я з урахуванням необхідності узгодження діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, закладів охорони здоров'я та інших учасників цифрової екосистеми.

Таким чином, дисертація Дмитренка Ігоря Анатолійовича вирізняється систематичним та структурованим викладом матеріалу. Висновки є добре обґрунтованими та повними. Підсумкові положення чітко узгоджуються з висновками, що містяться наприкінці кожного розділу. Дослідження виконано відповідно до встановлених вимог і включає всі необхідні структурні складові.

Робота логічно побудована, послідовна та завершена, а її підготовка здійснена автором самостійно.

Повнота викладення основних результатів дисертації в публікованих наукових працях.

Результати дослідження знайшли відображення в наукових публікаціях автора дисертації, які є актуальними та відповідають вимогам МОН України. Крім того, основні положення роботи були представлені на науково-практичних заходах, де отримали позитивну оцінку наукової спільноти. Практичне значення отриманих результатів полягає у їхній науковій новизні, що підтверджується успішною апробацією практичних аспектів дослідження.

Дотримання норм академічної доброчесності.

Проведений аналіз матеріалів Дмитренка Ігоря Анатолійовича не виявив жодних порушень академічної доброчесності. Автор дисертації дотримувався встановлених норм і принципів академічної етики, а також вимог законодавства щодо авторського права. Ознак академічного плагіату чи інших порушень не знайдено. У роботі присутні посилання на відповідні джерела, що включені до списку використаної літератури, а також чітко зазначено особистий внесок автора у спільно опублікованих працях.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

Оцінюючи дисертаційну роботу Дмитренка Ігоря Анатолійовича, яка виконана на достатньо високому науковому рівні, слід висловити деякі зауваження, які відносяться до дискусійних питань:

1. Окремої уваги потребує обґрунтування авторського підходу до визначення «цифрової зрілості системи охорони здоров'я» та встановлення її основних критеріїв і рівнів. Більш чітке розмежування зазначених понять сприяло б підвищенню теоретичної цілісності дослідження та дозволило б сформувати логічно узгоджену концептуальну основу для подальшого аналізу механізмів державного управління цифровою трансформацією системи охорони здоров'я (розділ 1, п.1.3).

2. В розділі 2 дисертації недостатньо розкрито методологічні засади прогнозування та оцінювання ризиків цифрової трансформації, зокрема ризиків,

пов'язаних із захистом персональних даних, кіберзагрозами, цифровою нерівністю, технологічною залежністю та недостатньою цифровою компетентністю працівників системи охорони здоров'я. Зазначені аспекти не знижують загальної наукової цінності дослідження, однак їх більш ґрунтовне опрацювання сприяло б підвищенню методологічної обґрунтованості отриманих результатів та практичної значущості запропонованих автором рекомендацій.

3. Недостатньо повно, на нашу думку, розкрито причинно-наслідкові зв'язки між такими проблемами, як дефіцит медичних кадрів, їх нерівномірний територіальний розподіл, професійна міграція, старіння кадрового потенціалу, емоційне та професійне виснаження працівників, недостатній рівень мотивації та потреба в підвищенні цифрових компетентностей, і конкретними управлінськими рішеннями держави.

Крім того, оцінку кадрового потенціалу доцільно було б доповнити кількісними та якісними показниками, які дали б можливість комплексно оцінити його стан і динаміку. Зокрема, варто врахувати показники кадрового забезпечення за окремими спеціальностями та регіонами, вікову структуру медичних працівників, рівень плинності кадрів, професійну міграцію, співвідношення підготовки та фактичної потреби в кадрах, а також рівень цифрової компетентності персоналу.

4. Потребує поглиблення питання щодо вимог Європейського Союзу до цифрової трансформації системи охорони здоров'я. Зокрема, доцільно було б більш чітко систематизувати європейські нормативно-правові та інституційні вимоги за основними напрямками цифрової трансформації, а саме: забезпечення інтероперабельності інформаційних систем, захисту персональних і медичних даних, кібербезпеки, транскордонного обміну електронними медичними даними, розвитку електронних медичних записів та цифрових медичних послуг (розділ 4).

5. В розділі 5 докторант акцентує увагу на питаннях управління кіберризиками у сфері охорони здоров'я, тому доцільно було б розглянути не лише заходи реагування на кіберінциденти, а й механізми їх попередження, оцінювання ризиків, резервування та відновлення інформаційних систем,

забезпечення безперервності роботи медичних закладів у разі кібератак. Водночас потребує поглиблення аналіз захисту медичних даних, зокрема питань розмежування доступу до інформації, автентифікації користувачів, контролю операцій із медичними даними, відповідальності за їх неправомірне використання та забезпечення конфіденційності пацієнтів.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності та відповідності встановленим вимогам.

Дисертаційне дослідження Дмитренка Ігоря Анатолійовича на тему: «Державне управління цифровою трансформацією системи охорони здоров'я» є комплексним і завершеним доробком, в якому розроблено та науково обґрунтовано теоретико-методологічні засади й практичні рекомендації щодо вдосконалення державного управління цифровою трансформацією системи охорони здоров'я України.

Автором систематизовано та поглиблено теоретичні підходи до розуміння цифрової трансформації у сфері охорони здоров'я, удосконалено понятійно-категоріальний апарат дослідження, здійснено комплексний аналіз сучасного стану та проблем державного управління цифровими процесами в системі охорони здоров'я. Обґрунтовано напрями розвитку інституційних, організаційно-правових та управлінських механізмів цифрової трансформації, визначено основні виклики та ризики, пов'язані із забезпеченням інформаційної та кібербезпеки, управлінням медичними даними та розвитком цифрових компетентностей кадрового потенціалу.

Важливим результатом дослідження є розроблення пропозицій щодо вдосконалення механізмів державного регулювання цифрової трансформації системи охорони здоров'я з урахуванням європейських підходів і сучасних вимог до цифрового розвитку. Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості їх використання під час формування та реалізації державної політики у сфері цифрової охорони здоров'я, удосконалення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також розвитку цифрової інфраструктури й управлінських процесів у закладах охорони здоров'я.

Отримані результати дослідження є вагомими та актуальними для сфери державного управління, цифрової трансформації та охорони здоров'я. У цілому дисертаційна робота характеризується належним рівнем теоретичного узагальнення, системністю проведеного дослідження та практичною спрямованістю отриманих результатів, що дає підстави позитивно оцінити її наукове та прикладне значення.

Загальний висновок

Дисертація Дмитренка Ігоря Анатолійовича за темою «Державне управління цифровою трансформацією системи охорони здоров'я», подана на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління зі спеціальності 25.00.02 «Механізми державного управління» є самостійним, завершеним і цілісним науковим дослідженням, виконаним на актуальну тему. Вона містить теоретико-методологічні засади, розробки науково-практичних рекомендацій щодо розвитку механізмів державного управління цифровою трансформацією системи охорони здоров'я України.

За результатами ознайомлення із роботою можна зробити висновок, що дисертація відповідає вимогам пунктів «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197, а її автор – Дмитренко Ігор Анатолійович заслуговує присудження наукового ступеня доктора наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент:

доктор наук з державного управління, доцент
професор кафедри управління та адміністрування
Івано-Франківського навчально-наукового
інституту менеджменту Західноукраїнського
національного університету

Оксана ВАКУН

